

ВИБОРИ В УГОРЩИНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ТРЕКУ

Опубліковано: Голівець Є. Вибори в Угорщині у контексті європейської інтеграції та наслідки для українського треку // Діяльність Президента України в умовах російсько–української війни. 2026. Випуск 08 (183). С. 59-64.

Парламентські вибори в Угорщині 12 квітня 2026 року стали не просто зміною уряду, а зламом політичної моделі, яка шістнадцять років трималася на персональній владі Віктора Орбана і домінуванні партії Фідес. За офіційними даними після підрахунку 100% голосів перемогу здобула партія Тиса на чолі з Петером Мадяром. ([СУСПІЛЬНЕ](#))

Для України це насамперед означає зниження ймовірності системного, ідеологічного блокування з боку Будапешта на рівні ЄС. Проте це не означає автоматичного переходу Угорщини до безумовно проукраїнської лінії. Програма Тиси поєднує проєвропейський курс, антикорупційний порядок денний, намір повернути заморожені кошти ЄС, перегляд російсько-енергетичної залежності та відновлення довіри до Угорщини в ЄС і НАТО, але водночас зберігає жорстку антимиграційну позицію, наголос на «угорських інтересах» і чутливість до теми прав угорської меншини в Україні. Сам Мадяр публічно говорив про «конструктивну, але критичну» лінію щодо ЄС і підкреслював прагматичний підхід до Росії. ([Tisza](#))

Головний висновок для українського треку такий: угорський фактор не зникає, а змінює форму. За Орбана він був переважно інструментом геополітичного шантажу, «сувереністської» мобілізації та торгу з Брюсселем. За Мадяра він, найімовірніше, стане інструментом жорсткого, але раціональнішого торгу навколо меншин, енергетики, аграрної конкуренції та інституційної ваги Угорщини в ЄС. Для Києва це краща конфігурація, але не комфортна. Перевага України в тому, що ЄС уже навчився частково обходити

угорське блокування через інструменти політичного тиску й навіть через механізми посиленої співпраці. ([Європейська правда](#))

Програма Тиси важлива тим, що вона не є ліберальною ревізією Угорщини, а радше центристсько-консервативною реєвропеїзацією. У ній поєднані відновлення університетської автономії та доступу до Erasmus, боротьба з корупцією, бюджетна дисципліна, підготовка до запровадження євро, повернення заморожених фондів ЄС, а також енергетичний розворот від Росії до диверсифікації. У зовнішній політиці Тиса прямо заявила, що Угорщина «обирає Європу», хоч і не відмовляється від жорсткого захисту власних інтересів та прав закордонних угорців. ([Tisza](#))

Для українського треку принципово інше звучання мав програшний курс Орбана. Перед виборами він будував кампанію на опозиції «мир або війна», стверджував, що «проукраїнський уряд» зруйнує майбутнє Угорщини, заперечував відмову від права вето і трактував підтримку України як загрозу угорській економіці й суверенітету. У лютневій «промові про стан нації» він прямо виступав проти інтеграції Угорщини в спільну європейську зовнішню політику та пов'язував Брюссель, енергетичні корпорації й підтримку України в єдиний ворожий для Будапешта блок. ([Reuters](#))

Звідси ключовий висновок: перемога Мадяра означає не проукраїнський розворот, а відмову від орбанівської моделі постійної конфронтації як самоцілі. Це вже саме по собі є великим плюсом для України. ([СУСПІЛЬНЕ](#))

Угорська політика почала серйозно змінюватися ще до виборів 2026 року. Першим сигналом стали вибори до Європарламенту у 2024 році: партія Фідес отримала свій найгірший результат майже за 20 років. Водночас нова сила – Тиса – витіснила стару, роздроблену опозицію і згодом приєдналася до Європейської народної партії в Європарламенті.

Це означає, що якщо влада в Будапешті зміниться, Угорщина, швидше за все, відійде від конфліктної позиції з ЄС і повернеться до більш стандартного, помірковано правого курсу, який домінує в Євросоюзі.

Натомість Фідес у Європарламенті зробив ставку на співпрацю з іншими подібними силами в межах «Patriots for Europe» та на мобілізацію виборців навколо ідей «суверенітету». ([Reuters](#))

Зміна більшості в парламенті не означає, що система, яку вибудував Орбан, автоматично зникне. Вона залишається і продовжує впливати на політику.

Процедура за статтею 7 проти Угорщини триває ще з 2018 року. У 2025 році Рада ЄС вже проводила восьме і дев'яте слухання. А Європарламент у листопаді 2025 року знову заявив, що ситуація з верховенством права погіршується: є проблеми з незалежністю судів, корупцією, використанням права вето як політичного інструменту і нерівними умовами на виборах.

Паралельно Єврокомісія не розморозила частину грошей для Угорщини через ті ж претензії – корупцію і стан «rule of law». Після перемоги Мадяра Брюссель одразу почав робочі контакти з новим урядом, але чітко дав зрозуміти: фінансування повернуть тільки після реальних змін, а не декларацій.

У результаті новий уряд опиняється у складній ситуації. З одного боку, йому потрібно швидко налагодити відносини з Єврокомісією, щоб отримати гроші і підтримати економіку. З іншого – він не може дозволити собі виглядати як «уряд Брюсселя». Тому частина риторики Орбана: про «суверенітет», «національні інтереси» і захист угорців за кордоном – збережеться.

Для України це означає таке: жорстке ідеологічне блокування може зникнути, але торг і переговори залишаться.

Важливо і те, як проходили вибори. За оцінкою [ОБСЄ](#), вибори 2022 року були організовані технічно нормально, але нечесні за змістом: не було рівних умов, влада змішувала державну і партійну комунікацію, а медіа були перекошені. У проміжному звіті щодо виборів 2026 року ODHR зафіксував ті ж проблеми, плюс посилення агресивної риторики проти України та ЄС, залякування виборців і відсутність виконання попередніх рекомендацій.

Отже, навіть якщо влада змінюється, це не вирішує проблему автоматично. Угорщині все одно потрібні глибокі зміни інституцій – фактично ремонт усієї демократичної системи.

Правова база відносин між Києвом і Будапештом сформувалася ще на початку незалежності України. 31 травня 1991 року сторони підписали декларацію про співпрацю щодо прав національних меншин, а 6 грудня 1991 року – договір про добросусідство і співробітництво. Це був перший подібний документ України з сусідньою державою. Важливий момент: предметом суперечок ніколи не були кордони – мова йшла про правила співіснування, права меншин і транскордонну взаємодію. ([Верховна Рада](#))

Ключова зона напруги – Закарпаття. За переписом 2001 року там проживало 151,5 тис. етнічних угорців (12,1% населення області). Станом на 2026 рік точної цифри немає: нового перепису не проводили, а міграція після 2014 і особливо після 2022 року суттєво змінила демографію. ([Держкомітет статистики](#))

Перелом настав після закону про освіту 2017 року. Венеційська комісія підтвердила право України посилювати роль державної мови, але рекомендувала діяти м'якше: довший перехідний період і чіткі гарантії для мов меншин. Після цього питання стало політичним інструментом: Будапешт почав використовувати його для блокування євроатлантичного зближення України. ([Європейська комісія](#))

У 2022-2023 роках Україна ухвалила новий закон про національні меншини та внесла зміни з урахуванням цих рекомендацій. У травні 2025 року затвердили План захисту прав національних меншин. Єврокомісія у звіті за 2025 рік зафіксувала, що права загалом дотримуються, а сам план готувався з участю меншин і міжнародних партнерів.

Однак політичний ефект попередніх конфліктів залишився. У січні 2024 року в Ужгороді сторони спробували знизити напругу і відновили контакт. Після цього Будапешт передав Києву список із 11 вимог щодо угорської меншини. Єврокомісія у звітах 2024-2025 років уже відзначала регулярні

контакти між країнами, включно з рівнем керівництва. Візит Орбана до Києва 2 липня 2024 року підтвердив: навіть за високої недовіри прямий діалог збережено. ([МЗС України](#))

Гуманітарний аспект також показовий. У 2023 році Угорщина офіційно допомагала угорським школам у Закарпатті, зокрема генераторами та обладнанням. Це означає, що навіть під час політичних конфліктів Будапешт підтримує вплив через власну громаду. ([Kormany.hu](#))

Економічно відносини більш прагматичні, ніж політична риторика. У 2024 році Україна експортувала до Угорщини товарів на 1,135 млрд доларів, імпортувала – на 1,514 млрд. Основний акцент у співпраці – транскордонні програми, інфраструктура і регіональні проекти; детальні дані про інвестиції публічно обмежені.

Найчутливіша сфера – енергетика ([European Commission](#)). 31 грудня 2024 року завершився транзит російського газу через Україну, і Єврокомісія заявила, що це не створило негайної загрози постачанню. Але залежність від російських ресурсів залишилася політичним фактором. У 2024 році Угорщина отримала 4,8 млн тонн нафти через «Дружбу» (42% цього маршруту), і приблизно третина імпорту припадала на російську групу «Lukoil». У березні 2026 року Орбан прямо погрожував обмежити постачання газу Україні, поки не відновиться нафтовий транзит.

На цьому тлі обіцянка партії Тиса відмовитися від російської енергозалежності до 2035 року має для України не лише економічне, а й стратегічне значення.

Угорщина впливає на євроінтеграцію України через кілька системних інструментів, закладених у самій архітектурі ЄС. Ключовий із них – правило одностайності. Усі рішення в процесі розширення потребують згоди кожної держави-члена: від відкриття переговорів і погодження переговорної рамки до закриття процесу й підписання договору про вступ. Та сама логіка діє і щодо санкцій. Це означає, що будь-яка одна країна може зупинити або затримати як фінальний результат, так і будь-який проміжний етап.

Другий інструмент – фінансовий тиск через бюджетні рішення. Орбан використовував його послідовно: погоджував політичні кроки, але блокував фінансові. Так було у грудні 2023 року, коли відкриття переговорів з Україною не супроводжувалося підтримкою фінансового пакета, і повторилося у 2026 році з блокуванням великої позики ЄС. Водночас ця тактика має обмеження: ЄС поступово відпрацьовує обхідні механізми, зокрема через формати, де участь окремої держави не є критичною. Це означає, що Угорщина здатна затримувати рішення і підвищувати їхню політичну вартість, але не завжди – остаточно їх блокувати.

Окремий фактор – пошук союзників і формування коаліцій опору ([EUROPEAN COUNCIL ON FOREIGN RELATIONS](#)). Угорська позиція рідко існувала ізольовано; вона підсилювалася через співпрацю з іншими урядами подібної орієнтації та політичними групами в Європарламенті. Найближчий потенційний партнер у цьому сенсі – Словаччина. Тому навіть у разі зміни влади в Будапешті сам механізм не зникає: частина блокувального потенціалу може бути відтворена іншими гравцями. Водночас загальна ефективність такої коаліції зменшується без Угорщини як ключового координатора.

Паралельно функціонує гуманітарно-меншинний трек. Питання прав угорської громади в Закарпатті використовується не лише як реальна політична тема, а й як інструмент легітимації жорсткої позиції. Це дозволяє переводити дискусію з геополітики у площину «невиконаних зобов'язань» Україною. Такий підхід зручний для внутрішньої політики і тому зберігатиметься незалежно від зміни уряду. Різниця полягатиме у формі: від публічного конфлікту до більш формалізованих і технічних переговорів.

Ще один важіль – енергетика. Україна залежить від стабільності західного напрямку транзиту й постачання, тоді як Угорщина тривалий час залишалася прив'язаною до російських енергоресурсів. Це створює взаємну залежність і, відповідно, можливість політичного тиску з обох боків. Події навколо «Дружби» у 2026 році показали, що енергетика в цих відносинах не є другорядним фактором, а виступає повноцінним інструментом впливу.

Найімовірніший сценарій в угорсько-українських відносинах – контрольоване зниження напруги. У короткій перспективі варто очікувати розблокування рішень, які раніше гальмувалися через позицію Орбана, передусім у фінансовій сфері. Саме на це орієнтувався Брюссель після зміни політичного балансу, і саме це відображали сигнали щодо першого траншу великої позики Україні наприкінці травня – на початку червня 2026 року. Водночас у середньостроковому вимірі угорська позиція залишатиметься умовною: підтримка стабільності України – так, але без автоматичного прискорення вступу без переговорного торгу ([Reuters](#)).

Позитивний сценарій можливий, якщо нова влада в Будапешті зробить ставку не лише на демонтаж попередньої моделі, а й на швидке відновлення довіри до себе як передбачуваного члена ЄС. У такій логіці Угорщина буде зацікавлена позбутися репутації «внутрішнього блокувальника», а в українському питанні – дати їй можливість зробити це без внутрішньополітичних втрат. Тоді питання меншин може перейти з політичної символіки у формат чітких зобов'язань, строків і спільного моніторингу, а інфраструктура й енергетика – у площину взаємовигідної кооперації, а не конфлікту.

Негативний сценарій також залишається реалістичним. Частина інституційної спадщини Орбана зберігається, включно з лояльними кадрами та обмеженнями, пов'язаними з доступом до коштів ЄС. Крім того, нове керівництво Угорщини не є автоматично проукраїнським – воно діятиме виходячи з власного національного інтересу. Якщо додадуться енергетичні напруження, нові суперечки щодо прав меншин або координація позицій із Словаччиною, тоді зміни будуть радше стилістичними, ніж змістовними. ([Reuters](#))

Головний ризик для України – переоцінити сам факт зміни влади в Будапешті. Тиса не є продовженням орбанівської моделі, але й не є автоматично проукраїнською силою. Її логіка – повернути Угорщину в європейську родину, не відмовляючись від жорсткого відстоювання

національних інтересів. Якщо Київ сприйматиме майбутні конфлікти як «залишки Орбана», а не як системну лінію угорської політики, це означатиме втрату переговорних позицій (СУСПІЛЬНЕ).

Другий ризик – зміщення спротиву на регіональний рівень. Частину порядку денного, який раніше просував Будапешт, може підхопити Словаччина. Це не повноцінна заміна, але достатній ресурс для формування ситуативних коаліцій, здатних ускладнювати рішення.

Третій ризик – енергетичний. Поки не відбудеться реальна диверсифікація від російських нафти й газу, будь-яка криза транзиту чи постачання автоматично політизується. Це створює постійну вразливість до тиску в критичні моменти.

Водночас відкривається і вікно можливостей. У Будапешті формується влада, для якої нормальні відносини з Брюсселем – це економічний ресурс, а не загроза. Питання прав меншин уже частково переведене в формалізовану європейську площину: через плани дій, консультації та моніторинг, що звужує простір для довільних політичних інтерпретацій. Інфраструктурні програми та фінансові інструменти ЄС створюють матеріальну основу для стабільнішої взаємодії.